

Poenostavljeno finančno poslovanje

(Nadaljevanje s 6. strani)

Sredstva skladov so bila zelo smotno porabljena. Hišni sveti pazijo, vodijo pa tudi zelo točno evidenco o tem, da se skladi trošijo samo za namene, za katere so določeni. Iz sklada za amortizacijo trošijo sredstva za srednja in velika popravila, predvsem delov in naprav v poslopju, ki so namenjeni skupni uporabi (strela, stopnice, vodovodne in druge instalacije, obnova fasad in podobno). Sredstva vzdrževalnega sklada uporabljajo za tekoča popravila v zvezi z rednim uporabljanjem stanovanj, skupnih prostorov, hišnih naprav (popravila instalacij) itd. Sredstva sklada za upravljanje uporabljajo za plačilo rednih stroškov v zvezi s poslopjem (plače hišnikov, dimnikarjev, za odvoz smeti, razsvetljavo skupnih prostorov, zavarovanje, v večjih poslopih tudi honoriranje oseb, ki skrbijo za upravljanje poslopja itd.). Temu skladu posebej hišni sveti posebno pozornost — z varčevanjem ga pridružujejo vzdrževalnemu skladu in črpajo iz njega sredstva za manjša popravila. To lahko dosežejo z zmanjšanjem administrativno upravnih stroškov v zvezi z zgradbo na minimum. Honorira se samo dejansko porabljeni čas blagajnika hišnega sveta, in to samo v hišah, v katerih je poslovanje precej obsežno.

Popolnoma administrativni stroški so se zelo zmanjšali po uvedbi upravljanja poslopij po hišnih svetih. Prej se je trošilo za administracijo 10 do 15 odstotkov dohodkov od skupne najemnine, sedaj pa — do 5 odstotkov, in to samo iz sklada za upravljanje v strogem središču Ljubljane, medtem ko znaša to trošenje v občinah na periferiji le en odstotek. To vsekakor predstavlja veliko razliko, ki se ne sme omalovaževati.

Poenostavljeno finančno poslovanje je zelo dvignilo zavest samih hišnih svetov, kakor tudi stanovanjskih najemnikov o potrebi kontroliranja uporabe denarnih sredstev. Brez posebnih opozoril so sami določili notranjo metodo dela, s katero to dosežejo. Z sklepom hišnega sveta je blagajniku dovoljeno izplačevati samo redne stroške: izplačilo nagrade hišniku, izplačilo stroškov razsvetljave na stopnicah, stroškov za čiščenje dimnika itd., toda tudi to samo ob poprejšnjem podpisu člana, ki ga določa hišni svet, običajno predsednika. O vseh drugih izdatkih hišni svet predhodno razpravlja na sestanku in sprejme svoj sklep. Šele na njegovi osnovi je mogoče izvršiti izplačila oziroma popravila. Računi za ta popravila se izplačajo šele, ko jih hišni sveti overijo na svoji seji.

Pri vsem tem se čuti budno oko državljanov, ki kontrolirajo to upravljanje, hkrati pa tudi globlji pomen družbenega upravljanja sploh. Če bi kdor koli poskušal zadovoljiti svoje ozke osebne interese, bi bil onemogočen od stanovanjskih najemnikov. Vsako zlorabo v tem pogledu stanovanjski najemniki sami pravočasno odkrivajo. Posebno v hišah, ki pripadajo zasebnim lastnikom, so poskušali razni solastniki in sorodniki popraviti svoja stanovanja ali prostore na račun skupnih sredstev. Na sestankih hišnih svetov so bili ti pojavi razgaljevani in blagajniki hišnih svetov so dobili dolžnost, da vsak mesec na sejah hišnega sveta poročajo o tem, kam in v katere namene odhaja denar in s kakšnim zneskom svet še razpolaga.

Kdor vidimo, je družbeno upravljanje stanovanjskega sklada rodilo sad in pri-

neslo dragocene izkušnje. Ljudje so zainteresirani in pripravljeni delati. Nesporno je, da so izkušnje pokazale, da se v takem sistemu družbenega upravljanja družbeni odnosi postopno razvijajo v smeri popolne preobrazbe ljudskih pojmovanj. Na temelju doseženih uspehov lahko že sedaj ugotavljamo velike spremembe. Treba se je samo spomniti razmerja stanovanjski najemnik — gospodar, spomniti se, kakšen prepad je obstajal med njima. Z uvedbo družbenega upravljanja stanovanjskih hiš se ustvarjajo novi odnosi med stanovanjskim najemnikom in hišnim svetom. Uporabljanje stanovanja je čedalje bolj povezano z določenimi stroški za obnovo, tako da se čuti težnja po varčevanju s sredstvi, ki jih morajo stanovanjski najemniki dajati iz svojih proračunov za popraviljanje, vzdrževanje in obnavljanje poslopja.

Kaj je treba doseči v prihodnjem delu

Dosedanje izkušnje nam govorijo, da je treba borbo za dosego novih uspehov v družbenem upravljanju stanovanjskih hiš še naprej razvijati, predvsem v dveh smereh:

krepiti ekonomsko moč hišnih svetov. Sredstva iz najemnin bi morala doseči raven, s katero bi bile v celoti krite po-

trebe obnavljanja stanovanjskega sklada in stroški upravljanja. Z dosedanjim materialno bazo so bili kriti samo stroški za drobna popravila, v nobenem primeru pa ne sistematično obnavljanje stanovanjskega sklada. Tak način obnavljanja niti ni ekonomičen, ker stanejo drobna popravila mnogo več kakor organizirano sistematično obnavljanje. Zadosna materialna baza hišnega sveta bo hkrati tudi spodbuda za hitrejši razvoj družbenega upravljanja stanovanjskega sklada;

družbeno upravljanje stanovanjskih hiš je treba postaviti na višjo organizacijsko raven. Nedvomno je, da bodo predvidene nove stanovanjske skupnosti nudile v tem pogledu večje možnosti. V sedanjem sistemu se stanovanjsko poslopje tretira kot samostojna komunalna enota, ki je izločena iz komunalnih problemov stanovanjskega naselja. Po novi koncepciji, predlagani za nove stanovanjske skupnosti, se tretira komunalna problematika v zvezi s komunalnim življenjem vsega stanovanjskega naselja, v katerem prihaja popolnoma do izraza tudi posamezno stanovanjsko poslopje, razumljivo je: v okviru širše komunalne dejavnosti, s čimer se približuje k višji organizacijski obliki družbenega upravljanja na tem področju.

Ta dva pogoja sta osnovi za nadaljnji razvoj družbenega upravljanja in prihodnja faza v razvoju družbenih odnosov v stanovanjskem naselju.

Franc Drobež

Servis za nego bolnikov doma

Pred letom dni so v beograjski občini Vzhodni Vračar odprli eksperimentalni servis za negovanje bolnikov na domovih. Pobudo za otvoritev tega servisa je dal centralni odbor Rdečega križa, materialna sredstva pa občinski in okrajni odbor Rdečega križa.

Take ali podobne službe, ki se ukvarjajo z nego bolnikov, so v mnogih državah. Ponekod delujejo kot posebne, samostojne službe, ponekod pa so pod nadzorstvom bolnišnice ali pa vodi bolnišnica njihovo delo. Pri nas prej ni bilo podobne službe, ki bi bolnikom, ko zapustijo bolnišnico, nudila nego. Bolniki so ostajali v bolnišnicah, dokler je bilo to nujno za njihovo zdravje, kasneje pa, ko jim je bilo potrebno negovanje samo za nekaj ur na dan, so bili prepuščeni iznajdljivosti svojih domačih. Po drugi strani je znano, da so zmogljivosti bolnišnic preobremenjene in da imajo v negi dalj časa samo najtežje bolnike. Zato je bila otvoritev servisa za nego bolnikov na domu, ki bo pod strokovnim vodstvom bolnišnice skrbel za bolnike, dejansko zelo koristna.

Prvi tak servis za nego bolnikov, ki deluje v občini Vzhodni Vračar, ima 5 strokovnih medicinskih sester in 16 hišnih negovalk. Medicinske sestre so zaposlene v bolnišnicah ali domovih ljudskega zdravja in delajo v servisu prostovoljno. Hkrati so tudi voditeljice servisa in učiteljice na krajših seminarjih, na katerih pridobivajo negovalke potrebno znanje. Hišne negovalke so aktivistke Rdečega križa in jih sprejemajo le s priporočilom njegovih osnovnih organizacij.

Za usluge medicinskih sester tega servisa je treba podnevi plačati 60 dinarjev na uro, ponoči pa 70 dinarjev, za negovalke podnevi pa 50 din, ponoči 60 din. Če upoštevamo, da stane bolniški dan v

bolnišnici povprečno 1.500 din, so cene uslug zelo ugodne.

Povpraševanje po uslugah tega servisa ni bilo veliko. Negoval je 48 bolnikov s povprečno 80 urami na bolnika. Stroške za 38 bolnikov je nosil Zavod za socialno zavarovanje, a za 4 socialno nepreskrbljene bolnike je plačal stroške ljudski odbor.

Te dni je bil dosežen sporazum med Rdečim križem in Zavodom za socialno zavarovanje o sodelovanju v tej službi. Odslej bodo zdravniki predpisovali, koliko ur nege na dan potrebuje posamezni bolnik. Servis bo nudil usluge na področju vsega Beograda in se bo tako povečalo število tistih, ki jim servis pomaga.

Pri dosedanjem delu se je izkazalo kot nujno, da uvedejo v servisu razen medicinskih sester in hišnih negovalk še eno novo službo. To bi bila nekakšna služba za zamenjavo gospodinj. Če je gospodinja bolna, pokliče žensko iz servisa, ki ji opravi vse tiste gospodinjske posle, ki ne trpijo odlašanja, posebno, če so v hiši otroci. Odslej bo na trg, v trgovino in razen tega bo delala tudi v hiši.

Centralni odbor Rdečega križa namerava ustanoviti take servise v vseh večjih mestih, kjer so večje bolnišnice. Načrti so izdelani na temelju prakse beograjskega servisa. Določeno je, da bo imel vsak servis 5 stalnih medicinskih sester, 20 stalnih hišnih negovalk in 20 honorarnih. Ker po nekaterih računih živi v mestih nad 90 % socialnih zavarancev, bi Rdeči križ tem servisom dal samo strokovni aparat, zavodi za socialno zavarovanje pa bi, kakor računajo, nosili materialne stroške.

D. Mitić